

I sin tale ved åpningen av parlamentet 12. november ga Churchill den første antydning av hva førerens stellfortreder, Rudolf Hess, hadde meddelt etter sin ankomst til Englands. Han opplyste at blant de ting Hess hadde sagt i vårt midte var den meddelelse at Hitler hadde høpet å besetze England, ikke først og fems ved invasjon, men ved utsultning. Invasjonen forsøket bare å sammen i september ifjor enda før det ble sagt at iverk, og ubåtkrigens mot England mistet sin aktivitet etter 2 måneder. De tider en forbi da Tyskland betyddet noe en virkelig trussel mot vest, så begynner krigslykken å vende seg, nå er det England som truer. På hvilket england uinskrankede herrer i enda større grad enn det fra normalt i de tallmessige oppgaver. Illustrerende er her forholdene i Middelhavet, hvor de engelske krigsskip var tallmessig helt underlegen men hvor de italienske krigsskip ble oppsøkt og tilintetgjort i sine huler i en slik grad at tyskerne er nødt til å sende tyske ubåter til Middelhavet. Dette til tross for at Italia ved inngangen i krigen hadde langt flere ubåter enn Tyskland, og til tross for at situasjonen i Atlanterhavet i og for seg skulle legge beslag på alt hva som finnes av tyske ubåter. Hvor stor den tyske ubåt-flåten og den tyske nybygningen av ubåter er kan en ikke ha noen sikker mening om. Men det er i hvert fall en kjennsgjerning at den tyske ubåtproduksjonen er gått meget sterkt ned på grunn av de engelske luftangrepene, og også at senkingen av ubåter er vokset meget som følge av nye engelske metoder i kampen mot dem. Nokterne engelske krefter mener nå at produksjonen av ubåter i Tyskland ikke lenger overskifter tapene.

Den 13. november vedtok Representantenes Hus i Washington endringene i neutralitetsloven med meget knapp majoritet, 212 mot 194 stemmer. Det var særlig opphevelsen av forbudet for amerikanske skip å seile i krigssone som satte meget sterkt motstand, også fra kretser som ellers hadde støttet Roosevelts politikk. Vedtaket betyr da også i realiteten USA's inntreden i krigen så langt som det overhodet er praktisk mulig i den foreliggende situasjon.

På hundreviet av amerikanske skip blir det nå montert kanoner, og alle redde i denne uken seiler de første skipene med våpen og når til Storbritannia. Betydningen av dette er innlysende. Kampen om Atlanterhavet, som allerede tidligere hadde vendt seg avgjort til Englands fordel, er dermed endelig avgjort. Enhver mulighet for utsultning av England eller for å hindre at den amerikanske krigsproduksjon kommer England til gode, er fjernet for alle tider. Men dette er ikke engang den viktigste betydningen av det siste amerikanske vedtaket. England behøvde ikke lenger i noe tilfelle å ha noen engstelse for tonnasjemangel når det gjelder sikringen av tilførslene. Churchill ga i sin siste tale følgende tall om situasjonen i Atlanterhavet: I månedene mai/juni mistet Storbritannia og dets allierte i alt 2.000.000 tonn, i månedene juli-oktober, var tallet sunket til i alt 720.000 mens øksemaktene tap i desiste 4 måneder var 1.600.000 tonn. Tilsammen med i betrakningen at de allierte tonnasjemengde er seks ganger så stor som skjema tilsas, gir dette et klart bilde av situasjonen på hvilket. En kan dessuten regne med at de britiske nybygningene av lengre varer til over halvparten av de alliertes tap-forsiktig regnet. England hadde jo dessuten nærmest høve til å overføre skip fra USA. En kan anslå at USA og de andre og mellom-Europeiske statene har litt disponerer ca. 18 millioner tonn som kan betraktes som en enhet. Av dette kan en gå ut fra at i hvert fall halvparten kan stilles til disposisjon for de allierte, om det skulle være nødvendig. Samtidig utgjør de amerikanske nybygningene for øyeblikket 130.000 tonn i måneden, og tallet vil snart være fordoblet. Dette betyr at de samlede nybygningene dekker tapene selv om de skulle nørre seg tallene fra mars-april i år, men dette er neppe tenkelig.

Betydningen av det vedtaket Representantenes Hus har gjort, ligger først og fremst på det rent militære område. For det første vil innsatsen av amerikanske krigsskip til skyting av tilførslene til England frigjøre engelske krigsskip til direkte offensiv av invasjonen, likesom det også vil bli frigjort skip til troppetransport. Derved er en av forutsetningene lagt tilrette for en engelsk innsats i krigen i Europa om noen tid. Dernest vil også de direkte amerikanske forsyningene til Storbritannia om ikke lang tid måtte føre til åpne krigshandlinger overfor Tyskland. Dette vil ha tilfølge at det i USA vil bli skapt den riktige bakgrunn for en intensifering av krigsproduksjonen og for overvinningselementet i alle indre stridigheter. USA vil være trukket inn i krigen og av det amerikanske krigsvåpenet vil dermed i en ganske annen grad bli

ilt til disposisjon for krigen i Europa - uten at det dermed behøver å bli kjællt med et amerikansk ekspedisjonskorps.

Som det er påpekt mange ganger, er det ingen grunn til å vente at det i nær framtid vil finne sted noen engelsk invasjon på fastlandet. Så langt er de engelske forberedelsene åpenbart ikke kommet endda. Men så langt er de i hvert fall kommet, at vi begynner å skimte en avgjort svingning i systerkeforholdet.

Churchills påstand om at det engelske flyvåpenet også tallmessig nå er mindre sterkt som det tyske er sikkert bygget på en nøktern vurdering. Tar en med i regningen at England hittil har mottatt forholdsvis få fly fra USA hvor produksjonen nå er over 2000 i måneden og at de tyske flytapene på Østfronten fremdeles er ganske store, blir resultatet at en engelsk overlegenhet i luften ikke lenger er noe fjernt fremtidsprogram. Når det gjelder på nsevåpenet, har utviklingen gått langsommere, her har tyskerne tross ta pene i øst en ganske klar overlegenhet, og den amerikanske tankproduksjonen er heller ikke kommet virkelig igang. Men det er grunn til å regne med at situasjonen også her om et halvt års tid vil være helt forandret. På det tids punkt - om ett halvt år - kan ikke ett år, eller kanskje mindre enn ett halvt år - vil en ha følgende situasjon: En engelsk overlegenhet tilsljes og i luften så stor at den sikrer en hvilkensomhelst troppeflytning, en ikke særlig stor, men meget vel utdannet armé, med en utrustning som er den tyske jevnbyrdig selv om tyskerne var i stand til å samle alle sine våpen på en front. På den andre siden vil en ha å gjøre med ett Tyskland med ett desorganisert militærapparat, enda i alle fall i noen utstrekning bundet på Østfronten, krigstrette tropper, en krigsindustri i forfall og en farlig mangel på råstoff, først og fremst brennsolje, og millionarmene i de okkuperte land parat til å ta imot de våpen som blir gitt dem.

Forargelsen over at englenderne ikke gjør noen ting, mens russerne forblir på Østfronten, er ett utslag av en utålmodighet som kunne bli livsfarlig om de ikke hadde noen innflytelse. Det er ingen ting som tyder på at engelskmennene tenker på å svikte russerne, og det er ingen ting som tyder på at ikke den engelske regjeringen hele tiden har ett mål for offensiven, når tidspunktet er inne, vet den sikkert best selv, kan hende det ikke er så lenge til. Kan hende det enda kan være en nokså lang tid. Men det ligger i hvert fall ikke lengre fram i tiden, enn at vi nå kan skimte omrissene av det som vil ske. Tidevannet venner seg.

Kan en ikke slutte dette av noe annet, framgår det i hvert fall med all ønskelig tydelighet av tyskerne voksende nervositet og av deres voksende vanskeligheter i de okkuperte land. Noe bedre bevis enn Hitlers sistre tale kan ikke ønske seg. Men her møter igjen den samme mangel på tålmot som er frihetskampens største fiende, omkring i Europa er det stadig noen som tror at nå i tiden ikke for signale til opprør, den mest skjebnesvare misforståelse en kan gjøre seg skyldig i. Situationsjonen i Jugoslavia står her i en særstilling.

Felttoget mot Jugoslavia kom uventet på Hitler på ett tidspunkt da han stod mitt opp i forberedelsene for østkrigen, det har støtt med avgjørelsen og kampane ble avhåndlet før fiendens motstand var endelig knekket. I månedene etter møtte tyskerne derfor stadig jugoslaviske geriljatropper under sine forsøk på å påsifisere landet, og disse geriljakampene begynner å ta form av ordinær krigførsel. Ett stort sammenhengende område av fjellene i Bosnia, Montenegro og Macedonia er nå under full kontroll av de jugoslaviske opprørskarene som ledes av oberst Mihailovitsj. De tyske okkupasjonsstropene har hittil stått hjelplese overfor disse kampene som bygger på århundregammel tradisjon fra tyrkerkrigene og stammeeidene, selv anvendelsen av stukas og tanks har her ikke ført fram og tyskerne fornemste kampmetode har vært skyting av gisler. Hittil er ifølge oppgaver fra den Serbiske regjering i London 3000 gisler blitt skutt, bortsett fra alle dem som direkte er ankla for delaktighet i opprøret. Ytterligere 1500 fremtredende personligheter er i den siste tiden satt fast som gisler.

Kampenes voldsomhet framgår av en offisiell tysk melding om at 900 tyske er fallit i krigen mot Jugoslavia bare i uken 2-8. november. Den 15. november ble en tysk avdeling på 320 mann angrepet sør for Niš og utslettet til siste mann. Borgermesteren i Beograd har nylig holdt en kringkastingstale hvor han oppfordret friskarene til å nedlegge våpnene da kampene, sa han, bare gikk ut over sibene selv på grunn av sammenbruddet i transportvesenet. Han meddelte at i desistene var ikke en jernbanevogn med matvarer kommet til Beograd.

At situationsjonen likevel også går ut over tyskerne, framgår bl.a. av meddelelsene om at tyske avdelinger på nærsjikt ikke kan bevege seg uten ledelse av tan-

Enda voldsmmere fla mmer opprøret i de italiensk-okkuperte områdene av Jugoslavia, først og fremst Dalmatia. Her har italienerne mistet enhver kontroll i tross for at italienske krigsskip natt etter natt beskyter de dalmatiske byene. Flere italienske divisjoner har gått til grunn opp i fjellene. Italienerne tar imidlertid sitt mon igjen i Kroatia, hvor de kroatiske terroristene, "USTASJI" med italiensk hjelp driver en terror som nesten sakner sidestykke i vår tid. Landsbyer brennes av og befolkningen slaktes ned til siste barn.

Et helt annet bilde gir Tjekkoslovakia. Tjekkernes kamp har hele tiden vært konsekvent, disiplinert og uprovoserende, men motstanden har vært så kompakt og den passive sabotasjen så effektiv at de ikke har okkupasjonsmyndigheter hele riden har rent hodet mot en mur. Det som her har utløst terroraksjonen, er russenes forbudte kamp, som har vært tillive den slaviske sanhørighets følelsen hos tsjekkerne, og tyskernes direkte på nikk over den slaviske kilen mitt inne i det stortyske rike. Den herskende unntagelsestilsand hadde ingen ytre foranledning, den var en tyske preventiv aksjon for å unngå vanskeligheter i ryggen under felttoget i øst. Det er ikke lenger mulig å gi noen sikre tall på dødsdommer i Tsjekkoslovakia, da tyskerne ikke på langt nær offentliggjør alle men en må regne med at tallet sterkt nermer seg tusen. Det mest uhyggelige ved tyskernes framgangsmåte er imidlertid at de utelukkende benytter seg av dødsdommer, det idømmes praktisk talt ikke fengselsstraffer, uansett hva anklagen er.

Om det som foregår i Polen vet vi meget mindre, herfra kommer ikke en eneste offisiel meddelelse. Men så meget er i hvert fall på det rene, at terroren i Polen overgår langt alt hva der er skjedd i noe annet land, Kroatia medregnet. Derimot er når turligvis ikke medregnet de tyske okkuperte områdene av Sovjet hvor det ikke engang gjøres noen ytre forsøk på å etablere lov og rett. Befolkningen blir også vakk fra hjemmene, fratatt alt hva de eier, fangene meies ned i tusenvis med maskin geværer eller mishandles på det utroligste. Tyskernes hensikter framgår klart av den kjennsgjerning at de til riksminister for de besatte områdene i øst har utnevnt Alfred Rosenberg, som i alle år har hatt på sitt politiske program fysisk utrydelse av alle slaviske folk.

Behandlingen av de okkuperte land vil alltid måtte variere. Tyskerne kan ikke gå fram på samme måte i Frankrike som i de slaviske land, og ikke på samme måte i Norge som i Frankrike. Men vi kan ikke av den grunn lukke øynene for den kjennsgjerning at også vi går en tid imøte som vil by på en terror av en gansk annen art enn vi hittil har opplevd. Vi bør på forhånd være klar over dette, det skal ikke være nødvendig at vi alle skal måtte føle det på kroppen for å kunne innrette oss i overensstemmelse med situasjonen. Tidevalet har vendt seg, den vendelige avgjørelse er i sikte, men mer en noensinne kreves tålmot. Utviklingen går ikke forttere om en innlater seg på galskper.

Østfronten pr. 19. november.

Vi står foran avslutningen av østkriegens femte måned, den uheldigste måned for tyske me inntil idag. Den tyske høstoffensiven er blitt avslørt av en langvarig stilstand, på ett tidspunkt da store resultater var mere påkrevd en noen sinne. I alt har de tyske troppene i øst i løpet av de fem månedene besatt ett område på 1,325,000 kvkm., dvs. vel 1/5 av Europeisk Russland før krigen. Tyskernes eget tall 1,6 mill. kvkm. er utiktig, det framkommer ved at hele flateinnholdet medregnes for provinsene som bare delvis er erobret.

Avgjørelsen om dette området på 1,3 mill kvkm. ble i krigens første måned 450,000 kvkm. erobret, først og fremst Litauen og Latvia og det meste av Kvite-Russland. I den annen måned ble Vest-Ukraina og Estland, i alt ytterligere 250,000 kvkm. besatt. I tredje måned erobret tyskerne først og fremst området mellom Kiev og Gomel, i alt 225,000 kvkm. Krigens fjerde måned brakte den store høstoffensiven med framrykkingen til Moskva og besettelsen av det meste av Øst-Ukraina, i alt 365,000 kvkm. I skarp kontrast til dette kommer så måned nr. 5. som er utløpet, med besettelsen av ytterligere 50,000 kvkm. i første del av Krim-halvøya, området omkring byen Kursk mellom Oskva og Charkov og ett område øst for Leningrad.

Denne bemerkelsesverdige stilstanden i krigen i øst, som har flere årsaker, først og fremst vinterklimaet og utmaletelsen av de tyske arméene etter den voldsomme offensiven, har tillet nazilederne ovenfor ett meget omst  elig problem. Et tyske folks voksende utålmodighet. Det nyter åpenbart ikke, om det først blir utsettet, at påståt at den egentlige krig er slutt i øst, og at det bare gjenstår blakalkamper, for sjeldent fører et opphør av krigsoperasjoner til så felelige tap av flere og sårede. Og en nekter i Tyskland å bli virkelig imponert av at tyske fremdeles skyter ned ett på tusen fly pr. måned, ett luftvåpen som for lengst utslettet. Det er nå bare halvannen måned igjen av det året som ifølge Hitler skulle bringe tyske me den endelige seier, og når opplever en at den tyske

Fjessen og alle Tysklands mest fremtredende mener Hitler nedregnet, innpreser om igjen og om igjen at krigen vil bli meget langvarig og utsette det hele folk for de hardeste påkjenninger. Disse meddelelser blir mottatt av folket med den samme måneden som på begeistring som hos de måneder som kommer med dem, som før ennen gang er blitt stillet overfor en feilregning - første gang da Englaend ikke kapituleret etter det franske sammenbruddet, annen gang da russerne ikke lot seg spe overenne etter ett par måneder. Det er begge deler meget slike kjeunesvare feiltakelser.

Fra mittfronten er det fremdeles sterkt snødrev, temperaturen er nede i 20 grader, men foreløpig ser det ikke ut som kalden begynner å pansemålpnets operasjoner, som det er blitt påstatt. Tvertimot stiller den luftvåpenet og panservåpenet overfor nye vanskelige terren: den syntetiske bensinen fryser nemlig allerede ved 5 kuldegrader. I alle fall må en fastslå at kreften har røbret ut av den tyske offensiven-foreløpig. I den siste tiden har tyskerne koncentrert om erobringen av byen Tula, 160 km.sør for Moskva for derfra å nå frem til jernbanen til Kuibysjev og av vekjere tilforslene til hovedstaden. Her raser de fremdeles meget bitre kamper, russene hadde noen framgang, men ble så senere stet ut av byen og trengt ytterligere 10 km. tilbake. Også på de andre avsnittene på denne fronten har det i den siste tiden vært russene som har hatt initiativet, og de har ikke hatt noen framgang, om ikke særlig stor, ved Malo-Jarskaja, Vologda og Kalinin.

En kan ikke gå ut fra at kampene på mittfronten har et tilnærmet endelig for vinteren: det er tydelig at tyskerne forbereder nye framstøder, men det vesentlige er at Generalfeltleder Sjukov har fått tid til å utbygge selve forsvarset av Moskva med stor grundighet. En kan gå ut fra at enhver umiddelbar fare for hovedstaden er fjernet, og allerede dette er ett av tyskernes alvorligste nederlag i denne krigen.

Heller ikke på østfronten (bortsett fra Krim) har tyskerne den siste uken hatt noen som helst framgang, og de fordeler de oppnådde i oktober ved des organiseringen av marsjall Boujennys arméer har de nå forspilt. Marsjall Timosjenko har haft god tid til å utbygge de nye forsvars linjer fra Ros-tow-området nordover langs Don og dessuten til å organisere motstanden i selve Donets-dalen. Fronten på dette avsnittet går nå sørvestover fra Charkov langs elven Donets og nordvestover fra Taganrog til Stalino, men mellom disse to tyske arméer holder russene fremdeles en kile på en dybde av 100 km, som hindrer samarbeidet mellom dem. Foran Rostow har tyskerne nattet trekke seg ned tilbake.

På Krim kan tyskerne notere ganske betydelige resultater, selv om det en er for tidlig ordentlig å kunne vurdere dem. Hele havnebyen bortsett fra ett lite område rundt flåtbasen Sevastopol er nå på tyskernes hender, og tyske tropper samles foran det 8 km. brede stredet ved Kertj som fører over til fastlandet sør for Ros-tow. Tyskerne har konsekvent et meget stor del av sitt flyvåpen på Krim, og det rettes uavsluttet flyangrep mot byene på den andre siden av stredet, Novorossijsk, Anapa og Krasnodar. Det er åpenbart at tyskerne regner framstøtet mot Kaukasus både fra Krim og Ros-tow i hvert som ett alternativ for de kommende krigsoperasjoner, og det er også meget sannsynlig at det er her vinterfelttoget skal finne sted, som skal holde det tyske folk i stand. Det foreligger ingen sikre meldinger om hvor grundig russene har befestet sin side av Kertj-stredet, og heller ingen ting om general Wavels planer i tilfelle en framrykking mot Kaukasus, men det er lite som tyder på at en tyskaksjon mot oljefeltene ved Grasny i Nord-Kaukasus vil kunne lykkes.

I selve kampene om Leningrad skjer det for tiden lite av interesse, men lenger øst gjør tyske kraftige forsøk på å rykke fra Tisjvin (200 km. rett øst for Leningrad) nordover i området mellom Ladoga og Onega fram til de finske stillingene på nordsiden av elven Svir. Om dette lykkes vil i det lang løp være av betydning. Foreløpig har imidlertid tyskerne ikke hatt noen framgang på dette avsnittet siden de erobret Tisjvin i forrige uke, men det er tydelig at russene selv regner situasjonen for ganske alvorlig.

På finskefronten har finnene rykket noe fram i retning av Murmanskbane og Kvitehavet, men det viktige jernbaneknutepunktet Sorojsk som forbinder Murmansk med Arkhangelsk, er foreløpig ikke truet. Ved Murmansk er kampene igjen blusset opp, så nøyaktigvis det siste forsøket før det totale vintermørket sette inn. Svenske aviser tillegger Terbovens besøk hos general Dietl stor betydning i denne sammenheng. Russene melder at de har slått tilbake ett ganske omfattende tysk landgangs-forsøk i nærheten av Murmansk, bestyrkingen fra de 20 troppe-transportskipene som ble tatt i fange. Samtidig fortsetter de engelske senkningen av forsyningsskip langs Norskekysten.

De finsk-tyske truppene på nordfronten har i krigens fem måneder besatt et område på 63,000 kvkm., 1½ ganger Danmarks størrelse. I hver av disse måneden er henholdsvis erobret 10.000 - 9.000 - 18.000 - 20.000 og 6.000 kvkm. Nedgangen den siste måneden har kanskje ikke den samme symptomatiske betydning som nå det gjelder østfronten forøvrig, riktig nok blir det konstatert en viss utma ttelse av truppene i disse avsnitt, og det er også åpenbart at finnene har begynt en delvis tilbaketreking av sine styrker på enkelte punkter, men på den andre siden må en gå ut fra at vinteren bringer de finske speidertrupper (s pessialtruppene) et skillige fordeler.

Utviklingen i Finnland gir frundlag for atskillig uro, ikke bare i London og Washington, men også i Berlin. Den finske regjeringens svar på den amerika n s ke noten var en systematisk omgåelse av alle vesentlige kjennsgjerninger, dette dokument, s om Berlin kaller "der europeiske frihetskampmanifest" var den tynnest og mest hykleriske politiske erklæringen ka n tenke seg, tydelig på-stemplet "Ma de in Germany" hvor også s va ret førs t ble offentliggjort. Et enekelt punkt i den finske erklæringen har imidlertid en viss interesse, nemlig det avs nitt som poengtører at den finske regjeringen sakner offisiell russiske fredsbetingelser og utvetydige garantier fra andre makters side. Da da det nå går hårdnakke rykter om at en i Wahington har et formelt russisk fredsforslag til Finland og at England og Amerika aktører å garantere landets fremtidige grenser har Berlin all grunn til å være misfornøyet med dette smutthullet i det finske svaret. Det er åpentatt at det er de finske regjeringens hensikt å forhale ett avgjørende brudd med England og Amerika og la det sette åpent en mulighet til å kunne trekkes deg ut av krigen på et noe senere tidspunkt om det skulle fore ligge praktiske muligheter for det. Den bebudede engelske krigserklæringen har i hvertfall latt vente på seg, den eneste betydningen av ett slikt skritt, såvel for England som for Russland, er jo også virkningen på det finske folk, noe som vil vørgjens ta nd for en rent teknisk vurdering.

At flertalet av det finske folk ønsker fred er sikkert nok, at det samme gjelder mange av de politiske og militære ledere er også på det rene. Men en må regne med at de fleste av dem viker tilbake for følgene for en fred med Russland, ikke bare krig med Tyskland, men også ny blodig og oppriven borgerkrig. Det er meget vanskelig for en utenforstående å kunne vurdere forskjellige hensynene mot hverandre.

Allt i allt har russene en velkommen tidsfrist, men det er ingen grunn til å anta at denne tilstanden vil være ved hele vinteren tross alle vanskeligheter. Tyske rne er kommet i den fortvilte situasjon at hver dag som går uten nye resultater bringer dem lengre vekk fra seieren, det vil si at avgjørelsen på østfronten må komme før nytt år og det endelige slaget mot England må faller umiddelbart etterpå. Ellers vil Tyskland ikke bare ha mistet jansem til sekvens å kunne bringe en militær avslutning på krigen, det vil også maste en offensiv av overlelse motstandere. Derfor kan Hitler ikke unngå noen ro før Moskva er erobret og de tyske tropper står i Kaukasus. Lykkes dette betyr det allikevel ingen katastrofe for de allierte, lykkes det ikke, derimot den tyske militærmakten. Von Papens eiendommelige ta i Ankara, hvor han antydet både en fred med Sovjet og med England, var neppe bare entaletrengt enkeltpersons utgydelser, men ett uttrykk for den tyske regjeringens bestrebelses på å finne en slutt på krigen med den tyske militærmakten står ubeseiret. De tyske armene er svekket, men de har enda en kolossal slagsmål, enda kan de bringe Tyskland store og betydningsfulle seire, men allikevel begynner konturene av det tyske sammenbruddet å tegnes mot himmel.

På Universitetet har der hersket uro siden nazistene innførte "førerprinsippet" ved å avsette studentenes særutvalg og erstatte dem med NS-studenters som skal være enslags kommisærer. Etterat Schancke hadde kunngjort dette nye inngrepene var det stor del av studentene med flere dagers proteststreik. De nyinsatte "førere" for studentene gjorde også en entre som ikke var egnet til å dempe uroen. Formannen for NS studentfylking, Holm, debuterte i Filologisk lesesal med å dra til en student, og de juridiske studenters nunnevte fører begynte med å opplyse at han når som helst kunne få sagt fast 100 studenter. Denne personen hvis navn er Kramer, synes forøvrig å ha vært provokator i stor stil og forsøvd typisk for nyordningens "idealister". Like til han ble utnevnt til næstfører, ga han seg ut for å være god nordmann, delte ut illegale publikasjoner o.l.

Nazistenes overgrep mot Universitetet og studentene har ført til fullstendig uholdbare arbeidsforhold, og følgen er at mange studenter foretrekker å avbryte studiene så lenge naziregimentet varer. Den nye "rektor" Adolf Hoel, som forevrig ingen vører, vil bli tilskuer til en gravdagslammelse av alt årdsliv som knytter seg til Universitetet. Det er nyordningens resultat på dette område.

Tyskerne har som kjent helt oppfordret foråret hovedstaden ett nytt teaterklat "Na sjonalteatrets nye scene" i den gamle Casinogården, Kinoen. Her har det i lange tider pågått kostbare ombyggningsarbeider, uten at det har vært klart hvem som skulle bekoste "foraringen". Dette viser det seg imidlertid at regningen som løper opp i flere hundre tusen kroner skal presenteres Oslo Kommune. Den tyske gavmildhet har alltså ikke forandret karakter, men er den samme her som på alle andre områder. Såvel Nasjonalteatrets nye som den gamle scene har forevrig sitt publikum utelukkende i tyskere og NS. "Teatersjef" Begg-Jæger har måttet innrømme at boikotten av Nasjonalteatret er meget effektiv, men han har i en uttalelse trøstet seg med at det nok vil rette seg etter en fire måneders tid - kinostriken ble jo i sin tid begrenset.

Det skulle være overflødig å si at han tar feil.

Nazistenes kulturpolitikk gir seg elles utslag i beslagleggelse av julekort som ansees farlige for statens sikkerhet. Ett Stavangerfirma hadde sendt ut en serie kort som skildret julenisser i forskjellige situasjoner, og de bar jo alltid den forargelige og høyest samfundsfeindlige Jøssing topplue. Til alltid overmål viste et par av kortene nisser som kikket inn på nordmennenes julebord - hvorfanne var tomme. Denne serien julekort er i det siste blitt inndratt og beslaglagt rundt om i Oslo.

En rekke fanger på Grini er blitt idømt såkalte "disiplinærstraffer" fordi det har vært gjort forsøk på å smugle inn pakker til dem. Straffen går ut på 14 dagers innesperring i mørk celle, på vanlig brød.

Beslagleggelse av hus og leiligheter til tyskerne griper stadig mer om seg i Oslo, med tilsvarende forverring av boligforholdene for byens egen befolkning. Mens det hittil har vært bare de store leilighetene som har måttet gi plass for folk som er blitt sparket ut av tyskerne, har det i det siste hendt at selv folk som sitter med 2 rum og kjøkken har måttet avgive plass.

Motsituasjonen i Oslo er blitt vesentlig forverret på ett enkelt punkt den siste uken. Foran kolonial-butikkene er det dukket opp en ny plakat: "Margarin er utsolgt". Over store deler av Oslo har det vært meget vanskelig om ikke umulig å oppdrive margarin.

Morgenbladet er blitt lagt en bot på femtusen kroner for ikke å ha oppført seg som nazistene ønsker det.

NS har tatt Adresse-Avisen i Trondheim. Under Quislings besøk ble redaktørene Harald Torp og Sverre J. Hersstad avsatt og som ny redaktør ble tilsett Jacob Skjelsstad, hittil redaktør av bondepartiets blad Nasjonalbladet, ett av de mest utpregede nazionærer i landet. Skjelsstad nyter bl.a. på grunn av sitt forhold til brennevinet som var liten anseelig i Trondheim.

Bladet Tromsø i Tromsø er også tatt av NS. Redaktør Oscar Larsen fra Trondheim er tilsluttet av en annen ved navn Torgill Lovra, uformelt kjent fra annonseforetagender i Oslo.

Som "tilsynshavende" ved Norsk Arbeidsgiverforenings distriktskontor i Trondheim er tilsatt en agent Per Vinje, som driver en liten brusfabrikk, men som aldri har betydd noe somhelst i noen retning.

Fra Trondheim blir det meldt at det i forrige uke ble foretatt mye arrestasjoner. Det gjaldt denne gangen de tre kjøpmenn Abrahamsen, Mendelssohn og jun. og Klein. I Harstad er ingenier Agnar Kaarbo arrestert for 2. gang og i Sandnessjøen er banksjef Muribø arrestert.

I Trondheim hører beslagleggelse av privathus og leiligheter til dagsorden Nordmenn kastes ut med meget kort varsel.

Minister Riisnæs' foredrag i Trondheim for en tid siden måtte avlyses.